

§ 234

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Reetta Vanhasen talousarvioaloitteesta kauramaidon tarjoamisesta päiväkodeissa ja kouluissa

HEL 2022-002462 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Reetta Vanhasen talousarvioaloitteesta. Aloitteessa ehdotetaan kaurajuoman tarjoamista päiväkodeissa ja kouluissa ilman erityisruokavalioilmoitusta. Aloitteen mukaan juoman tarjontu tukisi kaupunkistrategian tavoitteita mahdollistaa asiakkaille ympäristöystävällisten valintojen teko sekä Helsingin päästövähennysten tavoitteiden toteutumista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla varhaiskasvatuksen ja opetuksen ruokalista- ja ateriasuunnittelua ohjaavat asiakasryhmäkohtaiset ravitsemussuositukset (Suomalaiset ravitsemussuositukset VRN 2014, Syödään ja opitaan yhdessä -kouluruokailusuositus VRN 2017 ja Terveystä ja iloa ruoasta –varhaiskasvatuksen ruokailusuositus VRN 2018), joita noudatamme. Suosituksissa ruokajuomaksi suositellaan rasvatonta D-vitamiinointua maitoa tai piimää. Maidottomassa ja vegaanissa ruokavaliossa maito/piimä korvataan kasvijuomalla ja asiakas voi valita ruokajuomaksi kaura- tai soijajuoman.

Ravitsemussuositukset tehdään sen hetkisen tutkimustiedon pohjalta ja arvioidaan kohderyhmille sopiviksi. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ravintosuositukset eivät tällä hetkellä ota kantaa kasvijuomien tarjoamiseen aterioiden ruokajuomana perusruokavaliossa. Tutkimustietoa kasvijuomien ravitsemuksellisista vaikutuksista ei vielä ole kattavasti saatavilla.

Kasvijuomien tarjonnan lisääminen kaikille halukkaille on ravitsemussuositusten toteutumisen lisäksi myös kustannuskysymys. Kasvijuomien hinnat vaihtelevat ja hinta on korkeimmillaan kolminkertainen maitoon verrattuna. Kasvijuomista ei saa myöskään EU-maitotukea, joka on esim. rasvattoman luomumaidon osalta 0,38 euroa litralta. Kasvijuomien raaka-aineena käytetyn kauran alkuperämaa ja juomien valmistusmaa vaihtelevat.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan varhaiskasvatuksessa on vuonna 2022 arviolta noin 30 000 lasta. Varhaiskasvatuksessa lapselle tarjotaan kolme ateriaa päivässä: aamupala, lounas ja välipala. Varhaiskasvatuksen laskennallinen lasten läsnäolo prosentti on noin 80 ja jos

arvioidaan, että heistä 15 % valitsisi kaurajuoman tarkoittaisi se noin 3,1 miljoonaa annosta vuodessa. Varhaiskasvatukseen lapsen kaurajuoman annoshinta on noin 0,27 euroa. Kaurajuoman tarjoaminen toisi varhaiskasvatukseen noin 837 000 euron lisäkustannuksen vuodessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan peruskouluissa on vuonna 2022 arviolta noin 46 000 lasta. Ateriamäärissä tämä tarkoittaa arviolta noin 8,74 miljoonaa ateriaa vuodessa. Koululaisen kaurajuoman annoshinta on noin 0,36 euroa. Tämä toisi perusopetukselle noin 315 000 euron lisäkustannuksen vuodessa oletettuna, että enintään 10 % oppilaista valitsisi kaurajuoman.

Kokonaiskustannukset kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle olisi arviolta 1 152 000 euroa. Kokonaiskulutuksen ja -kustannuksien arviointi tarkasti etukäteen on vaikeaa. Arviot pohjautuvat Oma Stadi -pilottilahankkeen kautta saatuihin seurantatietoihin, joiden aikana oli perusopetuksessa koronapandemiasta johtuen poikkeuksellisia opetusjärjestelyjä. Hintoihin on huomioitu raaka-aineiden indeksikorotukset sekä arvioitu hintojen nousu Ukraina kriisin johdosta.

Ravitsemussuositukset suosittavat edelleen ruokajuomaksi rasvatonta maitoa tai piimää. Kaura- tai soijajuoma täydentäisi ruokajuomana vettä juovien oppilaiden ateriakokonaisuutta. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mukaan ravitsemussuositusten mukainen ruokavalio edistää sekä monipuolista ravitsemusta että ilmastoystävällisyyttä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vuoden 2023 talousarviossa ei ole huomioitu määräraharahatarvetta, joka syntyy, jos kasvijuomien tarjontaa laajennettaisiin vapaasti otettavaksi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Sirpa Jalovaara, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 43246
sirpa.jalovaara(a)hel.fi

Liitteet

1 Kauramaidon tarjoaminen päiväkodeissa ja kouluissa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 14.9. mennessä Reetta Vanhasen ja 10 muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta, jossa ehdotetaan kauramaidon tarjoamista yhtenä juomavaihtoehtona päiväkodeissa ja kouluissa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Sirpa Jalovaara, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 43246
sirpa.jalovaara(a)hel.fi

Liitteet

1 Kauramaidon tarjoaminen päiväkodeissa ja kouluissa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 06.09.2022 § 206